

**MALİYET HESAPLARININ GELİR TABLOSUNA AKTARILMASI VE
TÜM GELİR TABLOSU HESAPLARININ KAPATILMASI**

Örnek: İşletmemizin muhasebe dönemi boyunca yürüttüğü faaliyetlerden elde ettiği gelir ve gider hesaplarının büyük defter kalanları şu şekildedir. Buna göre işletmemizin 31 Aralık tarihinde yapacağı gelir ve gider hesaplarının kapanış kayıtlarını yapınız.

600 Yurtiçi Satışlar 300.000	621 Satılan Ticari Malın Maliyeti 120.000	780 Finansman Giderleri 40.000
654 Karşılık Giderleri 60.000	610 Satıştan İadeler 20.000	649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar 80.000
760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri 50.000	770 Genel Yönetim Giderleri 60.000	645 Menkul Kıymet Satış Karları 70.000
750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri 50.000	642 Faiz Gelirleri 100.000	640 İştiraklerden Temettü Gelirleri 90.000

Açıklama: Gelir tablosu hesaplarının kapanış kayıtlarını yaparken ilk olarak 7 ile başlayan maliyet hesaplarının 6 ile başlayan gelir tablosu hesaplarına aktarılması gerekir. Bu aktarma yansıtma hesapları kullanılarak yapılır. Her maliyet hesabının ayrı bir yansıtma hesabı vardır. Örneğin 760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ hesabının yansıtma hesabı 761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA hesabıdır. Yansıtma hesapları ilk kayıtlarını hesabın alacak tarafından alırlar. Maliyet hesaplarının yansıtma hesapları yoluyla gelir tablosuna aktarılma kaydı şu şekildedir.

	Borç	Alacak
630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	50.000	
631 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	50.000	
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	60.000	
660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	40.000	
751 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI		50.000
761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI		50.000
771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI		60.000
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI		40.000

İşletme maliyet hesaplarını yansıtma hesaplarını kullanarak gelir tablosu hesaplarına aktarmıştır. Yapılan aktarmadan sonra yansıtma hesapları ile maliyet hesapları karşılıklı olarak ters kayıtla kapatılır. Yani ilk kaydını hesabın alacak tarafından alan yansıtma hesapları hesabın borç tarafına kaydedilir. İlk kaydını hesabın borç tarafından alan maliyet hesapları da, hesabın alacak tarafına kaydedilir. Yapılacak muhasebe kaydı şu şekildedir.

	Borç	Alacak
751 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI	50.000	
761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI	50.000	
771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI	60.000	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI	40.000	
750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ		50.000
760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ		50.000
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		60.000
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		40.000

Böylece hem maliyet hesapları hem de yansıtma hesapları kapatılmıştır. Bu hesapların büyük defter kayıtlarında, hesabın borç ve alacak tarafında aynı tutar yazdığı için büyük defter kalanları sıfırdır. Dönem sonunda maliyet hesaplarının gelir tablosu hesaplarına aktarılması ve maliyet hesaplarının yansıtma hesaplarıyla karşılıklı olarak kapatılmasının ardından tüm gelir ve gider hesaplarının kapatılması aşamasına geçilir. Bu aşamada tüm gelir hesapları ters kayıtla kapatılarak 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabına aktarılır. Tüm gider hesapları da ters kayıtla kapatılarak 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabına aktarılır. Yani 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabı tüm gelir ve gider hesaplarını kendisinde toplayan geçici bir hesaptır. Bir sonraki aşamada 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabı da kapatılacaktır. Yapılacak muhasebe kayıtları şu şekildedir.

	Borç	Alacak
600 YURTİÇİ SATIŞLAR	300.000	
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ	90.000	
642 FAİZ GELİRLERİ	100.000	
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI	70.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR	80.000	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI		640.000

	Borç	Alacak
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	400.000	
610 SATIŞTAN İADELER		20.000
621 SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ		120.000
630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ		50.000
631 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ		50.000
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		60.000
654 KARŞILIK GİDERLERİ		60.000
660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ		40.000

Bu kayıtla tüm gelir ve gider hesapları kapatılarak 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabında toplanmıştır. Gelir ve gider hesaplarının büyük defter kalanları da artık sıfırdır. Bu aşamadan sonra 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabının da kapatılması gerekir. Hesabın büyük defter görünümü şu şekildedir.

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	
400.000	640.000
	240.000

Büyük defter kaydında hesabın alacak tarafında 640.000 TL, hesabın borç tarafında 400.000 TL yazmaktadır. Hesap 240.000 TL alacak kalanı vermiştir. Bu hesabın alacak kalanı vermesi işletmenin dönemi karla kapattığını gösterir. İşletmenin gelirleri, giderlerinden 240.000 TL daha fazladır. Geçici olarak açılan 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabı da ters kayıtla kapatılır. Hesap 240.000 TL alacak kalanı verdiği için, hesabı kapatmak için borç tarafına 240.000 TL yazmak gerekir. Yapılacak muhasebe kaydı şu şekildedir.

	Borç	Alacak
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	240.000	
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		240.000

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabı da kapatılarak 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabına aktarılmıştır. Yani 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabını kapatmak için 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabı açılmıştır. Son aşamada 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabı da ters kayıtla kapatılacaktır. Yalnız burada verginin 0 olduğu varsayılmıştır. İşletme vergi mükellefi ise ya da ödeyeceği başka yasal yükümlülükleri var ise, 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabından vergi ya da diğer yasal yükümlülüklerin çıkarılması gerekir. Ancak bu kaydın yapılabilmesi için işletmenin öncelikle vergi yükümlülüğünü hesaplayarak muhasebe kaydını yapması gerekir. İşletmenin ödeyeceği vergi ve diğer yasal yükümlülükleri toplamının 60.000 TL olduğunu varsayalım. Bu yükümlülük şu şekilde kaydedilir (bu konu daha önceki derslerde yabancı kaynak hesap gruplarını anlatırken de açıklanmıştır. İlgili haftaya tekrar bakabilirsiniz).

	Borç	Alacak
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	60.000	
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		60.000

İşletmenin ödemekle yükümlü olduğu vergi, dönem karını azaltan bir unsur olduğu için bir gider gibi kaydedilir. 691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI hesabı bir gider olarak işletmenin gelir tablosunda gösterilir. 691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI hesabı ile gelir tablosunda gösterilen 60.000 TL, 370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI hesabıyla da bilançoda kısa vadeli bir borç olarak gösterilir. Çünkü vergi borcu bir sonraki muhasebe döneminde ödenecektir.

Dönemi 240.000 TL karla kapatan ve 60.000 TL vergi yükümlülüğü olan işletmenin yapacağı muhasebe kaydı şu şekildedir.

	Borç	Alacak
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	240.000	
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		60.000
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		180.000

Verginin 0 olduğu durumda 240.000 TL'nin tamamı 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabından 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabına aktarılmıştır. Yeni durumda ise işletmenin 60.000 TL vergi yükümlülüğünün olduğu varsayılmıştır. Bu nedenle 60.000 TL vergi yükümlülüğünün kaydedildiği 691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI hesabı ters kayıtla kapatılarak kalan tutar 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabına aktarılmıştır.

Bu aşamaya kadar bütün gelir ve gider hesapları kapatılmıştır. Sadece 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabının alacak tarafında 180.000 TL bulunmaktadır. 180.000 TL işletmenin vergi sonrası net kazancıdır. İşletmenin dönem boyunca yürüttüğü faaliyetlerinden ortaya çıkan bu kar, özkaynaklarda raporlanır. Yapılacak muhasebe kaydı şu şekildedir.

	Borç	Alacak
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	180.000	
590 DÖNEM NET KARI		180.000

Bu kayıtla 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabı da kapatılarak, 180.000 TL bir özkaynak kalemi olan 590 DÖNEM NET KARI hesabında gösterilmiştir. Cari dönemin net karının kaydedildiği hesap olan 590 DÖNEM NET KARI hesabı bir sonraki muhasebe döneminde aşağıdaki şekilde geçmiş yılın karı olarak raporlanır.

	Borç	Alacak
590 DÖNEM NET KARI	180.000	
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI		180.000

Bu örnekte dönemin karla kapatılması durumu gösterilmiştir. İşletmenin dönemi zararlarla kapatması durumunda da benzer süreç yaşanır. Tüm gelirler ve giderler kapatılarak 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabına aktarılır. Dönemin zararlarla kapatılması 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabının borç kalanı vermesine neden olur. Dönemin zararlarla kapatılması durumu, yalnızca gelir ve gider toplamalarının verildiği aşağıdaki örnekte gösterilmiştir.

Örnek: İşletmemizin tüm gelir hesaplarının toplamı 400.000 TL, tüm gider hesaplarının toplamı ise 550.000 TL'dir.

Açıklama: Soruda gelir ve gider hesaplarının toplam tutarı verilmiştir. Buna göre 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabının büyük defterdeki görünümü şu şekilde olacaktır.

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	
550.000	400.000
150.000	

Dönemin karla kapatıldığı durumda 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabı alacak tarafından kalan vermişti. Dönemin zararla kapatılması durumunda ise bu hesap borç tarafından kalan vermiştir. Bir sonraki aşamada 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabının kapatılarak 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabına aktarılması gerekir. İşletme zarar ettiği için vergi yükümlülüğü de olmayacaktır. Yani 150.000 TL'nin tamamı 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabına şu şekilde aktarılacaktır.

	Borç	Alacak
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	150.000	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI		150.000

692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabı, 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabının aktarıldığı tutar olduğu için, 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI hesabının kalan verdiği tarafa göre kayıt alır. Yani 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabı ilk kaydını hesabın borç tarafından da alabilir, hesabın alacak tarafından da alabilir. Son aşamada 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI hesabı da ters kayıtlı kapatılır. 150.000 TL işletmenin net zararını gösterdiği için tutar, özkaynaklara şu şekilde aktarılır.

	Borç	Alacak
591 DÖNEM NET ZARARI	150.000	
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		150.000

591 DÖNEM NET ZARARI hesabı pasifi düzenleyici bir hesaptır. Bu hesap bilançoda özkaynakları azaltan bir hesap olarak raporlanır. Cari muhasebe döneminde 591 DÖNEM NET ZARARI hesabına kaydedilen 150.000 sonraki muhasebe döneminin başında geçmiş yılın zararı olarak raporlanır.

	Borç	Alacak
580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI	150.000	
591 DÖNEM NET ZARARI		150.000